

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

3.6%

Meg kell ujtani az Ausztriával való közgazdasági kiegyezést, még pedig tíz évre.

Lajthán innen és Lajthán túl megmozdultak a legközelebbi és legközelebbi érdekelt kereskedelmi és iparos körök, hogy így meg amúgy ne hagyjuk magunkat, ne hagyják magukat. Mi azt kiáltjuk, hogy a mostani kvótát sem bírjuk, szomszédaink meg azt hangoztatják, hogy ne bírnátok, milyen pompás palotákat építtettek, milyen nagyszerű millénaris kiállításra készültök, ezt mind nem eszelekedhetnétek meg, ha nem volna mi-ből. Az adófizető milliókat sem innen, sem túlnan nem kérdezik meg, mit szólnak hozzá, hiszen erre való a két parlament, mely őket képviseli, ezek majd megcsinálják a dolgot helyettük, a mit ezek végeznek, abba bele kell nyugodni, s azután szép csendesen mozgás nélkül fizetni.

De már kiszivárgott, hogy mi az, a mit nekünk magyaroknak fizetünk kellend, mert báró Bánffy Dezső kormányelnök bölcsesége minden számbavehető tényező figyelembevétel után így találta czélszerűnek, helyesnek, igazságosnak, in appellábilisnek — *csak 3.6%-al többet, mint a mennyit eddig fizettünk és éppen annyi %-al többet, mint a mennyit a magyar állam a postatakarékpénztári betevőknek kamatot fizet betételeik után.*

Vajjon a véletlen találkozása-e a két-féle perczentnek illetően egybetalálkozása, avagy más mérték hiányában ezt találták legelfogadhatóbb támasz-pontnak?

Hogy is ne, roppant mély tanulság rejlik ebben; siessen minden magyar honpolgár megtakarítható és megtakarított filléreit a m. k. postatakarékpénztárba vinni, itt ugyan annyi perczentet fizetnek neki, mint a mennyivel többet Magyarországnak kellend az új kiegyezés alapján Ausztriának fizetnie a közös költségekhez való hozzájárulás aránya fejében, s így megkapjuk a réven, mit a vámon elvesztettünk! Tehát ezért a csekélységért nem is illik nekünk olyan nagy gezereszt csinálnunk!

Azt hisszük, t. olvasóink első pillanatra eltalálták, hogy mindezt nem komolyan mondtuk, hanem csak ugynevezett »Galgen« humorból, megnyugvására azoknak a számtalanoknak, a kik már régóta felhagytak minden debattolással, hanem szép csendesen fizetnek, mint a karikacsapás és keleti fatalizmussal belenyugosznak a végzetbe, melyet a sors reájuk mért.

A felhivatalosak ugyan tagadják még a kvóta-felemelés hírének valóságát, s illetőleg az új kulcs kölcsönös elfogadását, de tapasztalásból tudjuk, hogy mit érnek az ilyen dementik.

De az már mégis famózus dolog, mi-

dön avval iparkodnak megvigasztalni, hogy a fogyasztási adóknál engedményt tesznek majd nekünk a mi kedves szomszédaink, midőn tudva van, hogy a mit nekünk akarnak átengedni, az amugy is a mienk, hiszen a mit magyar ember idehaza fogyaszt, annak a fogyasztási adója csak nem lehet másé, de még csak közös sem lehet mással, következésképp ne iparkodjanak a sógorok port hinteni a szemünkbe.

A magyar szabadelvűek pedig vessenek magukra, a miért dicsekvéseikkel, melyeknek több mint kilencz tizedrésze alaptalan, fölkellették osztrák szomszédaink étvágyát, persze már az álszégyen sem engedi az innenső egyezkedőknek a retirálást, mert az megint az ő érdekök, hogy a kétkedő magyar hazafiakat leverhessék a mi fényes haladásunk felől teljesen meggyőződött osztrákok magatartásával.

Aztán meg az a sietség, a melylyel a kiegyezést megkötni akarják, mintha csak katasztrófa előtt állanánk, arra emlékeztet, hogy az esküvőt is siettették, nehogy valamely »nonputarem« gördüljön annak utjába.

Bizony az egész levegő tele van most nonputaremekekkel, úgy hogy a 3.6 perczent föbblet, bárha éveken át számos millió forintot jelent az, a komoly helyzettel szemben teljesen háttérbe szorul.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Téli napfény.

Mikor Halifax urfi megunja Kamesatkát, felkötö lábaira korcsolyáit és »hipp, hopp!« egy reggelen bekopogtat a rózsás arczu szöke, barna babákhoz:

»Halló! Én is itt vagyok!«

A rózsás arczu szöke, barna babák pedig ott hagyják csipkés párnáskáikat, oda futnak az ablakhoz s alig hisznek szemeiknek. Hiszen tegnap még locs-pocs volt s milyen szép fehérén csillogó most minden! . . .

A kék »Sport« lobogó vigan lobog. A más-kor enyhén csokolódzó szellőske most piktornak csapott fel s a csinegő szánon átsuhanó mosolygó, kaczagó arczocskákon kipróbálja ismert művészetét.

»A jégre!« Ez most a jelszó.

Van is mozgalom otthon mindenütt, ahol egy-egy szemre, jégre való kis leány van, »Tatuska nekem egy korcsolya-czipő kell.« »Édes tatuskám végy nekem egy jackson-hainest, már elég bravourral korcsolyázom!« A Nelli-kének meg egy új prémes bundácska kell, hogy meg ne fázzon, ha áthévül a sok mozgástól! S tudj! Isten még hányféle toilette kérdés merül fel a pattogó, doromboló kályha mellett — míg a kis leány a »jégre készen.«

A szabók, masamódnék, czipészek alig győznek eleget tenni a töméntelen megrendelésnek . . .

Terpsichore manapság kezd a divatból kimenni s helyét az ifju üde Halifax foglalja el, a bálterem csalóka esti fényénél mennyivel igazibb, poétikusabb is a hópíhek csillogása a nap fényén. Aztán ki merné állítani, hogy télen a szerelem csak a parquetten fakad; a bálterem zsbongó zürzavarában? Óh nem! s kiváltkép ma nem! A bálók romantikája, poézisse elmúlt, ma már csak a kis leányok meg a gymnázisták tánczolnak a tánczért magáért, s legfeljebb az első éves jogász-gyerek kefélti lázas türelmetlenséggel frakkját az estély előtt, hogy majdan kivihassa a mamák hálás mosolyát a »fáradhatlan tánczos« jelszóval . . .

Igen bizony! Amorka is megunta már a heliotrope, ylang-ylang illatot s kivágyik a kéklő derült ég alá, hiszen olymp felett is örök azúr mosolyg!

Szerződést kötött Halifax urral, hogy az idén hosszúra szabja a korcsolya idényt, Pluvius bátyját pedig lekenyerezte egy üveg ó nektárral, hogy jó ideig Senegambiában teleljen felhőivel. Beszerzett egy kifogástalan téli toiletet s most ott gubbaszt a zúzmarás ágak között, avagy lent a jégen pajkoskodik, a ki nem hiszi az járja meg legjobban!

Czélozgat arany hegyü nyilával! . . . Jaj vajjon kinek a szivecskéjét találja el legelőbb?

Mintha az égbolt mosolya is harmóniálni akarna, a sok sikongó, repülő alak derült arczával — eloszlik az a fátyolszerű köd; ellebeg a táj fölött s immár mindenütt csillogás, ragyogás, fehérfényű hóvillogás!

S a kaczag a nevető lárma el cseng, bong messze, messze . . .

Az erdő mellett kanyarodik az országut, amott a sik mező terül el fehér szőnyegével, túlsó oldalán halvány kéken enyészik el egy-egy száraz akáczsoport. Az országuton szürke verebek kapkodják lábaikat s egy-egy eltévedt bóbítás pipiske lépdél gyorsan, belecsapja fejcskáját egy a hó alatt bujkáló gabnaszemért.

Az erdőben most nyugalom, siri csend honol.

Néha-néha átsuhan a fehérleplű táj felett egy siró fuvalom, fájón bűg át az erdő lombtalan fái között; beszélgetni akar a százados tölgyekkel, a bokrokkal, mint máskor a szép alkonyi estéken . . . az erdő most hallgat, beszédes ajkait lezárta, csak néha-néha zörren meg egy ág szárazon kopogva . . . a mese-mondó alkonyi szél félénken mulik el.

Az alant járó nap vörös tüze keresztül tör a fa sudarak között; beragyogja az erdőt fényével, a lombok nem rejtik el misztikusan az erdő zeg-zugát, ragyoghat bátran!

Az erdő egymásra boruló csupasz fatörzseiről, ágairól, foszlányokban függ a hó, a bokrok minden ágának mintha virágos bóbítaja volna. A pirosuló napfény beragyogja, megfesti az erdő szép halotti köntösét. Csillogás, szemfényvesztő csillogás mindenütt!

Egy dörrenés zug át az erdőn, kutyaugatás hangzik.

Egy félénk kis énekes rémülten repked ágról-ágra, parányi lábaival leveri itt-ott a fa-

Csak az a sajnos, hogy itt annak a látszatja látszik fenforogni, hogy igazán düpirozva vagyunk, mert addig addig kiabáltak a mi emelkedő jólétünkről, hogy bizony még a szomszéd is meghallotta!

Készül a béke.

Apponyi és Bánffy tegnapi beszédei foglalkoztatták ma a politikai közvéleményt. Mindent találgatták, hogy Bánffy Pythia-szerű szavai békét jelentenek-e, vagy további küzdelmet? A sajtó minden oldalról nagy tartózkodással fogadta Bánffy beszédét, bár nem hiányoztak a szabadelvű lapok részéről a konvencionális magasztaló hangok sem. A Pester Lloyd szerint Bánffy beszéde sokkal nagyobb hatást ért el az ellenzéken is, mint Apponyié(?). A Budapesti Hírlap nem tartja elégnak Bánffy nyilatkozatát és föltételeit a béke megkötéséhez, a két legilletékesebb lap, a Nemzeti Ujság és a Budapesti Tagblatt szintén bizalmatlanok a miniszterelnök iránt, bár nem tartják kizártnak a béke megkötésének lehetőségét. A Hazánk szerint a békére alig van kilátás, mert Bánffy a szabadelvűpárt azon frakciójának befolyása alatt, melylyel önteltsége elhitheti, hogy még életerős — egy ravasz diplomata ügyességével kitért a béke egyenes megkötése elől. A pártkörökben szintén meglehetősen nagy a zavar, a szabadelvűpárt egy része követeli, hogy Bánffy fogadja el a békét, egy más frakció pedig mereven ragaszkodik a visszautasításhoz. A pártönkivüliek nem fognak nyilatkozni addig, míg Bánffy nem teljesíti az ígéreteit, — ez esetben azonban ők is támogatják a békét. A nemzetipárt tagjainak egy része már is örül a békének, másrésztük azonban a miniszterelnöki válaszból azt magyarázta ki, hogy Bánffy a kormány nevében visszautasította a békeajánlatot.

A függetlenségek — csodálatos — egy értelműleg megnyugosznak Bánffy válaszában. A helyzet különben nem sokáig marad ily zavart, mert általánosságban azt hiszik, hogy Bánffy még a belügyi budget tárgyalása alatt részletesen fog nyilatkozni.

Boris herceg áttérése.

A bolgár trónörökös még alig néhány éves, már is ő irányítja a bolgár politikát. Oroszország feltétlenül követeli az orthodox-hitre leendő áttérését, s ebbe Ferdinánd fejedelem bele is egyeznék, ha bizonyos ellen-koncessiókat kapna Oroszország részéről. A pétervári udvar igen rideg magatartása miatt azonban a különben is vallásos fejedelem és az orosz diplomacia között nézeteltérések merültek fel, melyek meglehet, Bulgária ruszofil politikájának a végét jelentik.

A fejedelem különben Párizsba utazott, hogy rokonságnak, a Bourbonoknak a közbenjárásával rábírja a római szentszéket amaz elhatározásának a megmésztására, a mely szerint a pápa őt exkommunikálni fogja, ha megengedi Boris herceg áttérését. Ez a diplomáciai kellemetlenségektől eltekintve még azért is veszedelmes volna a fejedelemre nézve, mert ez esetben neje, a Bourbon-leány rögtön elhagyná őt.

A szegény Ferdinándnak tehát ugyan kétnyes a helyzete.

A kongrua.

(K. Ö.) A kongrua-ügy rendezéséről eddig mindössze annyit tudunk, hogy a kultuszminiszter, ha valami közbe nem jön, még e hónap folyamán fogja elrendelni a plébánia jövedelmek összeírását. Azonfelül ismerjük azon irányelveket, melyek a bevételi és kiadási bevallások alapját képezendik.

A kultuszminisztériumban most folyamatban levő összeírási módzatok meg fognak-e felelni azoknak az eszméknek, melyeknek tért biztosított a kongrua-bizottság elaboratumában, a jövő fogja megmutatni.

Annyit azonban már előre jelezhetünk, hogy a kultuszminisztériumban az egyházi javak jogi természetére vonatkozólag érvényre jutott felfogás következtében újból oly nehézség előtt állunk, mely ha meg is történik az első lépés, a plébánia javadalmak összeírása, ennek dacára kiszámíthatlan időre fogja újból elodázni a kongrua-ügy végleges elintézését. Oly sok az előtérbe nyomuló és megoldásra váró nagy fontosságú politikai kérdés, hogy az első összekocczanás után nem lesz nehéz az egész kongrua-ügyet újból ad akta tenni. A magy. kath. egyház annyi megaláztatás után sem érzi magát oly gyengének, hogy fel nem vehetné a küzdelmet a felekezeten állammal az egyházi javak jogi természetének biztosításában, szemben az állam azon felfogásával, mely az egyházi javakat egyházi czélokra fordítandó az állam fel-

ügyelete és rendelkezése alatt álló vagyonszámoknak tekinti. Ily felfogás mellett a kongrua rendezése tisztán állami természetű, az egyháznak nem lehet beleszólása oly dologba, mely érdekkörét nem érinti. Kétségtelen, hogy ez az egyoldalú felfogás a kongrua-ügy rendezését nem fogja siettetni.

A kongrua rendezését azonban különösen két okból nem lehet tovább elhalasztani. Az egyik az egyházi vagyonszám terén teljesen megingott jogrend helyreállítása. Ez a megindulás abban nyer kifejezést, hogy tisztán egyházi jelleggel bíró javak nem vallási czélokra fordíthatnak kizárólagosan. Hogy többet ne említsünk, itt van a kultuszminisztérium kezelése alatt lévő vallásalap, melynek egyik főrendeltetése a kongrua kiegészítése volna ott, ahol a papság dotációja számára a tisztességes megélhetést nem biztosítja.

Nem egyszer foglalkozott már az országgyűlés és közvélemény a vallás-alapból történt kiutalványozások természetével. Csak a napokban is azt olvastuk, hogy Wlassics a balászfalvi érseki egyházmegye szegény papjai részére eddigelé a vallásalapból utalványozni szokott 18,000 forint kongrua-segélyt egyszerűen beszüntette. Hogy mily egyéb, nyilvánvaló politikai czélokra akarja a kultusz-miniszter a megvont kongrua-segélyt fordítani, arról nem szól a tudósítás, de az az egy bizonyos, hogy a vallás és egyházi alapok ily természetű kezelése és az éveken át folytatott kezelésből származó vagyonszám felfogás ezen javaknak egyházkulturális czélokra, nevezetesen a kongrua-ügy rendezésére szolgáló háborítatlan és sima hova fordításának nem fog kedvezni. Hogy a vagyonszám felfogás ezen összeütközése nem fogja a kongrua-ügy rendezését siettetni, az is bizonyos.

A második ok, mely az elsőnél is követelebbsen sürgeti a kongrua-ügy rendezését, a papság azt lehet mondani kétharmadának anyagi ellátásának fogyatékosága, valamint általában a kongruának eddigi módzata következtében a papság és hívek közt épen a viszonyok rendezetlensége folytán beállott surlódások gyökeres orvoslása.

És ebből a szempontból mi a Kongrua rendezésében nem egy társadalmi osztály megélhetésének miként való biztosítását látjuk, hanem azon kulturális miszsiónt fogva, melyet a papság végez, a kongrua-ügy rendezését oly közérdeknek tartjuk, mely elől a közvélemény és kormány többé ki nem térhet. Vannak, kik a viszonyok tarthatatlanságára hivatkozva, a kongrua-ügyet minden áron rendezendőnek tartják. Mi a kongrua-ügy rendezését feltétlenül szükségesnek tartjuk, de nem minden áron. Anél-

gyos havat s az mint ezernyi gyémánt sziporka foszlik szét a napfényen.

Ott a tisztáson az erdész lak felé egy erőteljes őszbevegült férfi halad kezében a lelőtt nyullal, kutyája — megelőzve őt — berohant már a nyitott kapun.

Bent leteszi a fegyvert, nyulat, aztán kezeit melengeti a lobogó tűzű kályha mellett.

Az ajtóban fiatal leány jelenik meg, üde, ifju, mintha a hó alatt szenderegő tavasz mosolyogna le arcáról. Kezével fehér kötényének egyik sarkát fogja, amint belép, aztán megszóla zavartan:

»Megjöttél apuskám?»

Az öreg erdész leül s ölébe veszi gyermekét, ez átkarolja nyakát s megcsókolja.

»Apuskám, mondanom kell neked valamit... te szeretsz engem... ugyis megtudnád igaz, de szebb, ha tőlem tudod meg először... talán tudod is már?... talán észre is vetted már?»

Aztán szemérmes pirulással, szüzi ártatlansággal, tuláradó boldogsággal sug valamit az öreg férfi fülébe.

Az erdész arcán boldog mosoly fut keresztül, szemeiből elégedett csillogás sugárzik elő, szép leányát hevesen magához szoritja:

»Hát te szereted, szereted?»

»Mint üdvömet, mint téged, mint tavaszi zsongáskor az erdő virágait s mindenben csak őt, őt!»

... Ott künn utolsót villan a havas táj szélén alámerülő nap fénye. — *Pagliaccio.*

Kiállítás a hó alatt.

Csendben, zajtalanul, de a multak iránti kegyelet és a jövőbe vetett hit ünnepies hangulatával léptük át Magyarország millennáris esztendejének küszöbét. Jégkéreg borítja a természetet, de a hó felett, Petőfi szavai szerint »piros rózsák koszorúja a telet.« Piros rózsája a kegyeletnek, a reménynek, a nemzeti öntudatnak és ezer év viszontagságai után a békés fejlődés és hatalmas lendület áhitatának.

Ünnepies hangulat szállja meg a tömegek szívét és mindenki érzi, hogy a most ránk köszöntött új esztendő a történelem ritka évfordulói közé tartozik. Ezer év nagy idő egy nemzet életében és ritka az a nép, mely állami fennállását ily hosszú időre kiterjeszteni képes lett volna. Az ókor kulturnépei között Judea, Persia, Phönícia, Hellas, Róma, egy sem érte meg fennállásának ezredik évét és az ujkori nemzetek között sincsen Európában egy sem, mely ugyanazon földrajzi határok keretében, ugyanazon állami szervezet mellett ősi alkotmányának eredetét, az uralkodó faj változatlanul supremáciájával, ezer évre kiszámíthatná.

Nagy népek és nagy birodalmak pusztultak el, mialatt a magyar válságos, nehéz viszonyok között, tatártól, töröktől, gyakran önkéntől is vérezve, hősi bátorsággal meg tudta védelmezni nemzeti önállóságának csaknem szakadatlanul ostromolt védő sánczeit. A mostan élő leghatalmasabb nemzetek is ezer év

előtt még alig léteztek; az orosz még adót fizetett a tatárnak, lengyelnek, Anglia még meg sem kezdte nemzeti alakulásának physiologiai procezzusát; a francia még nem állapította meg állami határait, a német szét volt tagolva és az olasz nép századokon át a pápa világhatalma alá tartozott. Azok a népek pedig, melyek a magyarokkal együtt ezer év előtt léteztek, életviszonyaikban annyira elváltoztak, hogy rájuk ismerni se lehet.

A lengyel fel van osztva, a bolgárt elnyelte a szlávok, a bajor és szász más földrajzi és jogi határok között él, mint azelőtt, Velenceze hatalmas teljesen aláhanyatlott és Dalmácia melléktartományá süllyedt. Csak a magyar faj tartotta magát és nem hódolt meg senkinek, aminthogy ő sem iparkodott soha magába olvasztani vagy leigázni más népet. A hódolt népek, mint azt Munkácsy Mihály honfoglalási képe is mutatja, szabadon és önértetes megadással járultak a hódító Árpád elé, hogy felajánlják neki földjüket, mert a hódító hadvezér nem kívánt maga előtt látni rabszolgákat, csak alattvalókat. Talán jobb lett volna, ha századok beolvastó politikája által Magyarországon is úgy, mint Franciaországban, Angliában és Németországban történt, az összes nemzetiségek egy egységes, egynyelvű nemzetté alakultak volna át, de a magyar nép többre becsülte a szabadság független érzését, sem hogy attól bárkit is megfosztani iparkodott volna.

Igy él ez a nép, csaknem minden fajro-

kül hogy ezuttal részletekbe bocsájtkoznánk, kiemeljük, hogy a kongrua-ügy rendezésében azon nagy elvi szempontot tartjuk érvényesítendőnek, mely teljesen kiküszöböli az állam ingerenciáját, úgy, hogy a kongrua-ügy rendezésében kizártnak vétessék a papság állami befolyás alá vétele, mint ez történt Franciaországban és Németországban, ahol, hogy az ügynek illetően rendezése vallás- kulturális szempontból nagyobb hátrányokat nem hagyott maga után, csakis a hitéletnek és a kifejlődött keresztény társadalomnak volt köszönhető, melyet minálunk mindeztideig hiába keresünk. A kongrua rendezése is azon megoldandó közérdeket emi- nenter érintő kérdések közé tartozik, melyekre nézve áll az, hogy inkább sehogyanssem megoldani, mint rosszul.

A kongrua kiegyezéséhez való hozzájárulás módoszatába belevonatnak a főpapi javadalmak is. Ez ellen alapos kifogása senkinek sem lehet.

De hangsúlyoznunk kell a főpapi javadalmak külön tulajdonjogát és rendeltetését. A tulajdonjog sértetlen fentartása mellett azonban úgy hisszük, hogy a főpapi javadalmak rendeltetése semmiképp sincs ellentétben a kongrua- kiegyezéséhez való hozzájárulással. Szükségesnek tartottuk ezen szempontot is kiemelni, mivel épen ezen a téren találkoztunk oly kicsinyes felfogással, mely éveken át állt útjában a kongrua-rendezésnek.

Sokan biztató jelnek veszik, hogy a kormány azonnal az egyházpolitikai törvények életbeléptetése után áll elő a kongrua rendezésével, mintha evel akarná kárpótolni az egyházakat az elkönfiskált jogokért. Lehet, hogy az optimistáknak van igazuk. De aki a szabadelvű rendszer igazi képét ismeri, aki a tényekből ítél és nem a szavakból, az könnyen arra a feltevésre is juthat, hogy a kormány hatalmas tudatában a kongrua-ügynek a szabadelvű rendszer szellemében történő rendezésével újabb bilincset akar verni a lelkészkező papság erkölcsi függetlenségére. Azért a legnagyobb óvatosság mellett az illetékes tényezők részéről hajthatatlan akaraterőt követelünk.

Csak úgy zsong-bong a levegő a békét hirdető igéktől. Mindenki béke után óhajtozik. Nos tehát! A kongrua-ügy helyes megoldása is alapját képezheti az állandó társadalmi békének. De a helytelen, az egyoldalú, a szabadelvű rendszer minden erkölcsi függetlenséget lábbal tipró szellemének megfelelő megoldás egy oly társadalmi harcnak veti meg kiindulási pontját, mely nagyobb veszélyeket rejt méhében a nemrég lezajlott egyházpolitikai küzdelemnél.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Január 16.

A tegnapi parlamenti nap után, amelyen még Bánffy is előkelő színvonalon álló beszédet tartott, ma ismét a rendes bábszínházi előadás volt a képviselőházban. — füzerezzve a »függetlenek« uraságoktól levett szellemeskedő vicezeivel.

Már maga az is egy operett, mikor a függetlenségi frakciók mindenikéből feláll egy-egy — szellemekkel lehetőleg a legkevésbé megáldott képviselő, s miután a tisztelt előtte szólót jól agyba-föbe dicsérte (— talán épen csak azért szavalt, hogy a következő »szónok« megdicsérje?), kijelenti, hogy a budget-t nem szavazza meg. Már most mi szükség van rá, hogy annyi félórát ellopjanak a tisztelt ház idejéből csak azért, hogy közismeretű argumentumaikat elmondják a »nem« szavazat előtt?!

A mai ülést különben a szellemeskedés jellemezte. A honatyák mindenáron elakarják hitetni a világgal, hogy ők az ország legszellemesebb emberei, s ezen a jogezimen átkozottul sok és átkozottul rossz vicezeket követnek el. A tisztelt képviselőtársak »derülnek«, sokszor »zajosan«, pártlapok pedig ezt a szomorú tényét pártérdekből konstatálják, — s kész a szellemeskedő képviselő, ha különben az ország legszellemtelenebb embere is.

Igy aztán ne csodálkozzék rajta senki, ha a közvélemény Meszlényi Lulut, Várady Károlyt, s a többi nagyságot szellemesebb embereknek tartja, mint teszem Apponyit, vagy Bartókot, vagy Batthyány Tivadart.

A magyar képviselőház tulajdonképpen két ház. Az egyikben a nagy alakok, az igazi parlamentairek vannak, — a másikkban a Luluk, Ugron Zoltánok, stbiek. A tárgyalási napok legtöbbször, mint a mai is, ezek dominálják, — az igazi parlamenti férfiak pedig csak ritkán jutnak szóhoz, mint pl. tegnap is.

Borzasztó az a nagy ür, amely egy-egy igazi parlamenti tárgyalást egy közönséges képviselőházi üléstől elválaszt. Különösen érezhető volt ez ma; tegnap nagy és fontos volt a tárgy, az enunciatívák napja volt, — ma a frázisok

rengeteg áradata, s ismert, már közhelylé vált argumentumok felsorolása töltötte ki az időt az ülés megnyitásától annak bezártáig. Tegnap még Bánffy is parlamenti stílusban s előkelő modorban beszélt, — ma nem hallott egyetlen komoly, figyelemreméltó szót az országgház nagyterme.

*

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Illyés Bálint, Perczel Béni, Molnár Antal.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Perczel Dezső.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Dokus Ernő, az igazoló bizottság elnöke bemutatta a bizottság jelentését, mely szerint a bizottság **Chernel György** megbízó levelét rendben találta s 30 napi fentartással igazolta.

Fáy Gyula bemutatta a gazdasági bizottság jelentését.

Következik a napirend: *A belügyi tárcza költségvetésének folytatólagos tárgyalása.*

Szinay Gyula hosszasan foglalkozik a belügyi közigazgatás mizeriáival s kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el, hanem csatlakozik **Babó Emil** és **Holló Lajos** hat. javaslataihoz. (Helyeslés a baloldalon.)

Várady Károly találja, hogy a belügyminisztert állandóan **pech** üldözi. Hisz épen az ő nyilatkozatai keltették fel a házban azon viharokat, melyeknek a legutóbbi üléseken tanui voltunk.

A belügyminiszter is elmondhatja, hogy őriz meg Isten barátaitól, az ellenségeimtől magam védem majd meg magamat. Hiszen a **Fluger Károly** és **Kubinyi Géza** beszéde minden volt, csak nem védelem.

Felhossa a választási visszaéléseket s azokért kizárólag a belügyminisztert teszi felelőssé, ki ha nem is nyújt segédkezet az erőszakoskodásokhoz, bizonyos, hogy némán türi azt.

Magyarország berendezését a Heintze-féle osztályorszájához hasonlítja. A főnyereményeket a vasúti koncessiók s bankigazgatóságok képezik, a másodrangu nyeremények a miniszteri fizetések, a harmadrangu nyeremények a nyugalmazott miniszterek s államtitkárok fizetései s a kisebbrendű nyeremények a jövő reményei. (Tetszés a baloldalon.)

A költségvetést nem fogadja el, hanem csatlakozik **Babó Emil** és **Holló Lajos** határozati javaslatihoz.

Polónyi Géza beszéde elején megemlékezett a millenáris ünnepekről. Neki is forró óhajta, hogy disszonáns hang ne zavarja meg a magasztos ünnepélyt. De e törekvést nem

konság nélkül, magára hagyatva immár ezer esztendő óta itt Európában és államfentartó tulajdonságainál fogva még sok száz év történelméből ki fogja venni a maga részét a jövőben is.

Az isteni gondviselés különös kegyelme segítette eddig és tizedik szekulumában megifjodott újra. Azért ifju vértől pezsgő lelkülettel méltó, hogy megünnepelje évezredének dicső emlékét és kettős arcczal, mint Janus, messze időkre visszapillantva, büszke önérettel, és rendíthetetlen bizodalommal előre is szegezte tekintetét, mely a multak emlékeiből a remény szálait szöheti tovább, a jelenkor fejlődésének ragyogó sugaraival.

Tízszázados kulturánk hazai fejlődését és nemzetünk életképességét az emberi tevékenység minden terén, az országos ünnepélyek központját képező millenáris kiállítás lesz hivatva minden irányban kellő módon méltóan feltüntetni.

A modern Magyarország életerős produktív képességének bemutatása mellett, retrospektív kiállításunk a történelem rég letűnt korszakait is fel fogja eleveníteni. A régi ereklyék gyűjteménye, régi épületek, műemlékek, szobrok, képek, műkincsek, fegyverek, okmányok és mindenféle régi magyar emlékek összeállítása különös specialitását fogják képezni ennek a szó szoros értelmében igazi nemzeti kiállításnak, mely a történelmi résznek különös vonzereje által felülmulja az eddigi összes kiállításokat, melyek eddig csaknem kizárólag az ipari hala-

dás és nemzetgazdasági termelés versenyképességének igazolására szorítottak. A magyar nemzet örökös harczaiban és létfentartásáért vívott küzdelmeiben sok becses emlék elpusztult, de annál becsesebbek és értékesebbek lesznek előttünk azok, melyek a hazafias kegyelet által az ország különféle vidékein számkra eddig megőriztettek.

A mi Magyarországon és hazánkra vonatkozólag külföldön régiség található, az mind össze van gyűjtve és vagy eredetiben, vagy hí másolatban művészeti utánzattal lesz látható a május 2-ikán kezdődő és valószínűleg a késő őszi hónapokba nyúló kiállításon, melyet előreláthatólag a külföldről is tömegesen fognak látogatni. Napról-napra érkeznek már az érdekesnél érdekesebb történelmi reliquiák és az ipari cikkek szállítása is már a jövő hóban megkezdődik. Az összes csoportok befejezték előkészítő és előjegyzési munkálataikat. Eddig 16,000 kiállítónál több jelentkezett, mely az eddigi összes országos kiállítások jelentkezőinek számát messze túlhaladja. Körülbelül kétszáz nagyobbszabású és kisebb, de remekül kiállított épület készen áll és ezek közt a történelmi főcsoport: Vajda Hunyad vára, az ősrégi jáki templom és Mária Terézia korabeli renaissance-épülettel, az országfaluja a magyar és nemzetiségi utcával, hol a magyarországi vidékek népélete lesz bemutatva, az óriási iparsarnok, mezőgazdasági, gyáripari, tengerészeti, hadügyi, pénzügyi, közlekedési, közoktatásügyi, bányászati stb. monumentális nagy épületek, a köz-

egészségi, meteorológiai, borászati, halászati, cukorgyári, tejgazdasági, malomipari s száz más pavillon a hóval fődött fehér lepel alatt egy mesebeli város kiemelkedő pontjait képezik. A nagyköruton épült kiállítási város nem sokára be fog népesedni a kiállítandó tárgyak sokaságával, ünneplő közönség és külföldi látogatók seregeivel. A világ minden tájáról, Amerikából, Indiából, Egyiptomból, Olaszországból, Angliából, Francia-, Német-, Törökországból, és a szomszédos keleti tartományokból egyre-másra jönnek a jelentések, konzulátusoktól, társulatoktól, hatóságoktól, melyek tömeges látogatókat jelentenek.

Az érdeklődés a folytonos előkészüldésekkel együtt halad és mire a hó elolvad és a tavaszi enyhe szellő meglebben, Magyarország kiállítása a népek testvéries érintkezésének gyűlhelyévé fog válni.

Magyarország ezredéves története sok el- lenséggel való küzdelmünkkel van tele; az ezer év végén sok barátot fog szerezni nekünk az az ünnepi alkalom, hogy a külföld hazánk kulturális életképességéről a kiállításon saját szemével fog meggyőződést szerezhetni. De magunk is fogunk belőle tanulni és azért bizvást elvárjuk, hogy a kiállítás nemcsak dicsőségünket fogja emelni a külföld előtt, de hasznos iskolája is lesz mindazon törekvő elemeknek, melyek Magyarország jövőjét a komoly munka és nemzeti haladás biztos sikerétől várják és reménylik.

Fekete József.

tudja feltalálni a kormány tagjai, sem magának a miniszterelnök beszédében, melylyel Apponyi gróf békeajánlatára válaszolt.

Azok, akik a békét igazán, őszinte szívből akarják, azok nem szoktak tagadni, mint tagadtott a miniszterelnök tegnapi beszédében.

Sajnálja, hogy a békekötés nem sikerült. Nincs tehát más hátra, mint fejleszteni a harcot, folytatni a helyzethez mért eszközökkel. (Helyeslés a baloldalon.)

A kormány amidőn megalakult, azt a jelszót írta zászlójára: amit el nem tudunk érni tehetséggel, elérhetjük azt erőszakoskodással. S csodálatos, hogy Bánffy Perczel Dezsőben mennyire megtalálta a maga eszközét. Hisz olyan választások, minőket Perczel scenirozott, még sohasem voltak Magyarországon. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Ha a liberális pártban jóakarát és hazafias meggyőződés volna, akkor legelső sorban a minisztereket kellene elkergetnie.

Ismétli, szerette volna, ha a kormány elfogadja Apponyi ajánlatait, bár azokat csak arra, hogy a nyugodt tárgyalásokat biztosítsák, de nem arra, hogy az alkotmánynak oly véd-bástyáit állítsák föl, melyek egy újabb ezredévet biztosítsanak a nemzetnek.

Berzeviczy újévi beszédéből azt olvasta, hogy a szabadelvűpárt a javulás útján van. Tehát Berzeviczy maga is elismeri, hogy bűnös.

Nagyban virágzik a protekció is a belügyminiszter gondos ápolása alatt. Elég egy-két párbaj, hogy valaki főispánnak neveztesse ki, vagy egy-egy fiaskó, minőt előadói korában Horváth Béla aratott.

Kérdi a belügyminisztert, hogy Rudnayt miféle érdemek emelték a főkapitányi állásba, mikor a fővárost, jogászok emlékeit leszámítva, nem is ismeri?

A tételt nem fogadja el. (Zajos éljenzés.)

Perczel Dezső belügyminiszter beszéde elején azt vitatja, hogy a választási lajstromok összeállításánál semmi visszaélések nem történtek.

Utál arra, hogy az előző években a választók száma sokkal nagyobb hullámzást mutatott föl.

De frappáns bizonyítékot szolgáltat erre a kuria ítélete is. A választási lajstromok összeírása alkalmával összesen 3474 felebbezés adott be; mely felebbezésekből a kuria csak 631 felebbezésnek adott helyt s 2843 egyént megelutasított felebbezésével. Ez az arány leghatározottabban megzafolja azon vádakot, melyek itt a házban s a sajtóban elhangzottak.

Ezután az ellenzéki szónokokkal polemizál. Bujanovich azt mondta, hogy sine ira et studio teszi megjegyzéseit a girálti választásra.

De beszédével magára czáfolt, mert nemcsak sine studio adta elő élményeit, hanem a választáson történeteket objektivitással tárgyalt. (Nagy zaj a baloldalon.)

A leghatározottabban tagadásba veszi azt az állítást, mintha a csendőrség a kormánypárti szavazók összefogdosására használtatott volna föl. Ez nem igaz. A csendőrség kizárólag közrendészeti szempontból rendeltetett ki.

Azt mondják, hogy a kerületben nem volt néppárti mozgalom. Ez állítást is tagadnia kell.

Ő számtalanszor kijelentette, hogy a legveszedelmesebb s leghazafiatlanabb kezdeményezésnek tartja a néppártot. Veszedelmesnek tartja nem a házra, a kormányra nézve, hanem épen a katolicizmusra nézve.

De azért nem vallja azt az elvet, melyet neki imputálnak: A néppárt ellen minden szabad!

A visszaéléseket a többség, ha eltanulta, az ellenzékől tanulta el . . . (Óriási nagy derűtség.)

TÁJÉKOZTATÓ.

- Január 19. A függetlenségi és 48-as népkör közgyűlése d. e. 11 órakor.
- 19. A függetlenségi és 48-as népkör bálja a Zöldfában.
 - 19. A pecze-szöllősi önkéntes tűzoltók táncvigalma a Jégpince helyiségében.
 - 25. A tisztikar tánczestélye a Fekete Sasban.
 - 26. Az ügyvédi kamara közgyűlése d. e. 10 órakor.
 - 28. Román ifjuság hangversenye és bálja a Zöldfában.

Február 1. Az izr. nőegylet koncertestélye a Fekete Sasban.

- 1. Az első általános munkás-betegsegélyző egylet tánczvigalma a Zöldfában.
- 2. A váradi-velencei reformátusok bálja a Zöldfában.
- 6. Gyárosok és nagykereskedők bálja a Csarnok nagytermében.
- 9. A nagyváradi ev. ref. egyházközség bálja a Fekete Sasban.
- 15. A tisztikar tánczestélye a Fekete Sasban.
- 16. A szépitészeti egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a városházán.
- 16. Az önkéntes tűzoltó egylet álarozos bálja a Fekete Sasban.

UJDONSÁGOK.

* **A győri püspök jubileuma.** Szerdán tartották Győrött Zalka János megyés püspök 50 éves áldozári jubileumának ünnepét. Magasztos és egyszerűségében lélekemelő ünnep volt ez, melyben egy egyházmegye őszinte szeretete és a magyar püspöki kar tiszteletnyilatkozott meg az ősz főpap iránt. Az egyházmegye minden részéből tömegesen megjelent az ünnepélyen a lelkészkező papság, a püspöki kart Steiner Fülöp székes-fehérvári püspök képviselte. Délelőtt 11 órakor kezdődött az ünnepély és pedig Kóka József apátkanonok beszédével, ki a káptalan és az egyházmegyei papság nevében üdvözölte a jubiléumát. Beszédében hálát adott a Gondviselésnek, hogy az örömnapot megérni engedte, majd fenkölt szavakkal emlékezett meg az ünnepelt érdemeiről. Könyezve köszönte az aranymisést püspök a tiszteletnek és szeretetnek ezt a szép nyilvánulását és azután áldását adta a jelenvoltakra. A jubileum alkalmából a győri székeskáptalan 5000 frtnyi összeget adományoz jótékony célokra, a hívek és a papság pedig egy gyönyörű goth stílusú aranykelyhet adott át a püspöknek. Az aranymisést főpapot József főherceg, Vaszary Kolos hercegprímás, Zichy Nándor gróf és még nagyon sokan táviratilag üdvözölték, bibornok püspökünk a következő táviratot küldte hozzá:

„Félszázados felszentelésének emléknapijára fogadja legbensőbb rokoni üdvözlőmet, kívánván, hogy a jó Isten Excellenciátad a közügyek terén még sokáig megtartsa nekünk.“

* **Vadászat Diószegen.** Gróf Zichy Ferencz biharmegyei nagybirtokos diószegi birtokán ma tartják a téli-vadászatot. A vadászatra dr. Beöthy László főispán, Szunyogh Péter alispán és még sokan utaztak ki városunkból.

* **A városi tisztviselők drágasági pótléka.** A városi tisztviselők nagy bizonytalanságban vannak, hogy megkapják-e a múlt évre a közgyűlés által megszavazott drágasági pótlékot. A határozat ugyanis a miniszternél van jóváhagyás végett. Tegnep szokott közhellyel szólva, futótüzként terjed el a városházán, hogy megjött a várva-várt leirat a belügyminiszteről, jóváhagyta a drágasági pótlékot. Az öröm azonban korainak bizonyult. A miniszter csak annyit tudat a polgármesterrel, hogy a drágasági pótlék ügye oda fent tárgyalás alatt áll. Hát ez bizony elég sovány biztatás, de azt hiszszük, a miniszter nem fog ellentétesen határozni a kérdésben s a jól megérdemelt drágasági pótlék csak meg lesz.

* **A pázmándi kegyúr.** Lyka Demeter, Pázmánd község kegyura a millennium emlékére iskolát épített a községnek. Az iskola falába egy márványtáblát illesztettek, mely arra figyelmezteti a tanítót, hogy mindenkor vallásos és hazafias szellemben nevelje a nép gyermekeit.

* **Halálozás.** Gállya József tegnap déli 12 órakor 64 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 18-án d. u. 3 órakor lesz Hármass-utca 514-ik számú házából.

* **A kewaari bucsu.** A debreczeni Csokonai-kör f. hó 10-én tartandó Csokonai-ünnepélyre hívta össze a város előkelőségét. Az ünnepély helyéül a meghívó és a helyi lapok is a Collegium disztermét jelezték. A collegium szolgálja azonban a tömegesen megjelenő közönséget a „Bika“ nagytermébe utasította. Az érdekes eset okául tudósítónk azt írja, hogy a collegium háznagya azért

nem engedte, hogy a diszteremben tartsák meg az ünnepélyt, mert a programba „A kewaari bucsu“ cz. melodráma is fel volt véve, mely köztudomás szerint s z ű z M á r i a dicsőségét hirdeti. Ez az igazán sajnálatos türelmetlenségre és ázsiai civilizációra valló kitiltás, — bár a műsor már jóval előbb köz kézen forgott, — oly későn és hirtelenül jött, hogy a Csokonai-társaság elnöke a közönséget nem is értesíthette a változásról. De a Bika-kában azért megtartották az ünnepélyt teljes programmal.

* **Tűz a Rimanóczy-fürdőben.** Tegnep délelőtt nagy riadalmat okozott a Rimanóczy gőzfürdőben és szállodában egy kis vigyázatlanság. Az épület pinczéjében felhalmozott gyújtófa és forgács tüzet fogott. A személyzet azonban eloltotta a tüzet s mire a tűzoltók megjelentek, már nem volt semmi tennivalójuk.

* **Óvoda V.-Velenczén.** Az óvodák felügyeletére választott városi bizottság tegnap ülést tartott a városházán. Böszörményi Géza bizottsági elnök vezette a tanácskozást, melyen jelen voltak: Winkler Lajosné, Rechten Bauer Zsófia és Berger Dánielné urhölgyek, dr. Horványi Ferencz v. főorvos Busch Dávid v. főmérnök, Réz Mihály közs. iskolai felügyelő-igazgató, Beczkay Lajos, Stark Gyula, és Winkler Lajos bizottsági tagok. A tanácskozás tárgyát a V. Velenczén építendő kisedővoda ügye képezte. Busch Dávid főmérnök bemutatta az épület terveit. A községi iskola kertjének déli részén épülne az óvoda megfelelő helyisége. Két nagy terem, tágas zárt folyosó és mellékhelyiségek vannak tervezve. A költségvetést a főmérnök 19 ezer frtban állította össze. A bizottság tagjai a költséget igen magasnak találták. Egyébként közegészségügyi és pedagógiai szempontból teljesen megfelelőnek tartják és így ajánlani fogják az iskolaszékeknek, hogy az építésre szóló árlejtés kiírására tegye meg az intézkedéseket. — Az ülés másik tárgya a Kálvária-utcai óvodával kapcsolatos. Weisz Mór Kálvária-utczán lakó szatós ajánlatot tett a városnak, hogy Kálvária-utczán levő 47/a szám alatt levő házát vegye meg a város 5000 frtért óvoda helyiségnek. A bizottság nem fogott a kérdés érdemleges tárgyalásába, hanem megbizta a főmérnököt, hogy tekintse meg a nevezett házat s tegyen jelentést a bizottságnak. Kapcsolatosan felvetették a kérdést, hogy nem lehetne-e az óvodát is elhelyezni a jelenlegi tűzér-laktanya területének hátsó, egy kis mellék-utczába nyuló részén, ha az új tűzér-laktanya felépítése folytán az épület és telek felszabadul. Felkérték a főmérnököt, hogy a tűzér-laktanya területének térvázlatát mutassa be a bizottságnak. — Az ülés végén Réz Mihály igazgató-felügyelő felemlítette még, hogy Csillagvároson nincs alkalmas helyisége az óvodának.

* **Egy süket-néma esküvője.** Nyiregyházán Bencs László polgármester és anyakönyvezető előtt vasárnap egy süket-néma fiatal ember lépett a házasságra. A házasságkötés előtt az anyakönyvezető előbb meg „esketett“ egy hajdut, a vőlegény ismerősét, aki néma jelekkel tudott vele érintkezni s ez a hajdu ezután a vőlegénytől jelek által vette ki a törvény által megkívánt akaratnyitvánitást. Miután ez megtörtént s a menyasszony élőszóval tette meg a szokásos kijelentést, a polgármester házastársaknak nyilvánította őket.

* **Uj tanszék az egyetemen.** A közoktatásügyi miniszter a mezőgazdaságtan számára új tanszéket kíván felállítani a budapesti tudomány-egyetemen, a hol még ennek a tanszéknek nem volt katedrája. A miniszter e tárgyban leiratot intézett az egyetemi tanáchoz, mely bizottságot küldött ki a kérdés tanulmányozására és annak megállapítására, hogy az új tanszék milyen formában lenne szervezhető.

* **Lapunk barátja.** Mint a sístergő bomba csapott a hír szerkesztőségünkbe, hogy állítólag Velenczébe utazott lapunk barátja ismét városunkban van s három nap óta többnyire lumpol és az utczán gyors polka lépésekben tapodja a havat.

Alig hogy kidobtuk az ijesztő hír élőpostáját, lapunk barátja összetört czilinderrel, örömpesve

galoppírozott be szerkesztőségünkbe s első sorban is körüljárta az asztalt és feldöntötte a törvényszéki rovatvezető már megírt cikkére a tintatartót.

A szerkesztő már épen a szolgálért csemetét, hogy kidobassa a szerkesztőség rémét, mikor a lapunk barátja őt rohanta meg:

— Szerkesztő ur! Ó szeret . . . szeret. Oh nézze a bájos leányt. Három nap óta keresem az eredetijét, de meg fogom találni, helyből kaptam . . . Itt van aláírva gyöngysorokkal: Velem vagy mindég . . .

Ezzel egy remek fiatal nőt ábrázoló képet adott a szerkesztő kezébe s elindult keresni, hogy melyik munkatárs zsebében talál szivart, vagy más szivni valót.

A remek arckép szerkesztőnket is meglepte s elábrándozva nézte a bájos gyermekarcot. Hogy jobban lássa, a lámpához közeledett vele, de e pillanatban hangos hahotára fakadt, mire oda polkázott lapunk barátja is.

A szerelmi nyilatkozattal alájegyzett fotográfia, melyet lapunk barátja névnapjára kapott, átlátszó kép volt, s a lámpa világánál a bájos arc helyett a Kleberg állatseregletében szerelmi buskomorságban kimult afrikai majom jól talált arcképe tünt elő.

Lapunk barátja pillanat alatt óriási átalakuláson ment át e felfedezésre.

Hajadonfővel, fél galucsniját elhagyva repült ki minden szó nélkül szerkesztőségünkbe, mintha puskából lőtték volna. Azóta bizonyosan öngyilkos lett, mert olvasta a szerkesztő cikkét az öngyilkosság ellen.

Itt maradt czilinderét, fél galucsniját eltették emlékébe.

* **A városi közpénzek elhelyezése.** Nagyvárad város közgyűlése névszerinti szavazással akként határozott, hogy a városi közpénzek, alapok, alapítványok és az árvavagyon ezentúl a Nagyvárad Takarékpénztáron, Biharmegyei kereskedelmi ipar és termény hitel bankon, a Biharmegyei Takarékpénztáron kívül a Gazdasági és Iparbankban is helyeztessenek el. A miniszter tegnap érkezett leiratában a közgyűlés határozatát jóváhagyta.

* **Hurray »Gyónása«.** Helybeli laptársunk a »Szabadság« termelte azt a bolond gombát, hogy a szerencsétlen posta sikkasztó, Hurray Djakovára ment Strossmayer, gör. kath. püspökhöz, és ágostai evangélikus vallásu léte meggyónná. Ez a csodavirág azután a »Szabadság« révén belekerült néhány fővárosi lapba, köztük az elég gondosan szerkesztett »Magyarország«-ba is. Hát ennyire jutott a magyar újságírók közmondásossá vált felületessége és tudatlansága?! Olyan magyar újságíró is van, aki azt sem tudja, hogy a — sajnos! annyitemlegetett Strossmayer miféle püspök?! Olyan magyar újságíró is akad, aki elhiszi, hogy egy ágostai evangélikus vallásu ember meggyónhatik egy gör. kath. püspöknél?! Ekkora tudatlanság mellett még talán arra is képesek lennének ezek az újságírók, hogy meginterviewolják az, a gör. kath. püspököt a gyónásban hallottokról?! Egyes magyar újságírók ekkora tájékozatlansága mellett érthetővé válik az a különös vakmerőség is, amelylyel néhány hónap előtt megtámadtak egy magyar püspököt azért, mert az megtagadta a feloldozást egy arra méltatlan gyónójától. Ilyenek után nincs mit csudálkozni azon a sajnálatra méltó körülményen, hogy a hatodik nagyhatalom némely képviselőinek tekintélye folyton lejjebb száll, szavuk pedig hitelre alig talál.

* **Vissza vont rendelet.** A m. kir. belügyminiszter értesíti a törvényhatóságokat, hogy Ujjvidék város magán kórházának 1896. január hó 1.-től kezdődőleg közkórházi jelleggel való felruházása iránt mult évi szeptember hó 20.-án kiadott rendeletét hatályon kívül helyezi A szóban levő kórház tehát továbbra is mint magán kórház szerepel.

* **Uj versenytálo Biharmegyében.** Gróf Stubenberg József, a székelyhídi híres ménes tulajdonosa nagy számú nevezést jelentett be a jövő évi Szt.-László és Ausztriai versenydíjra. Ebből a körülményből következtetve Stubenberg a jövő tavaszi versenyekben hosszú szünet után, — ismét szerepelteti lovát.

* **Öngyilkos huszár.** Nyiregyházán Farkas István tolnai fiu, aki mindössze három hónapja szolgált a Nyiregyházán állomásozó tizedik huszárezredben, ma felakasztotta magát a kaszárnyában. Az öngyilkosság oka ismeretlen.

* **A kenyér mint tüzelőszer.** Amerika néhány kerületében a bányamunkások sztrájkja következtében a szén nagyon megrágult, úgy hogy aránylag drágább volt mint a buza. Az élelmes amerikai mindig számít, nem hagyja magát megkárosítani semmiben. Sioux-Cityben tehát a yankeek úgy segítettek magukon, hogy az elevatorokban összehalmozott gabonát tüzelőszer gyanánt használták.

* **Csaló bizalmi férfit.** A belügyminiszter szerkesztésében megjelenő hivatalosrendőri közlöny tegnapi száma család, köz- és magánokirat hamisítása büntette miatt országosan körözi Dékány József gyulai illetőségű 25 éves, férfi szabót. Dékány egy Gyulán fennálló leánykiházaitó egyletnek volt a választmányi tagja és hamis anyakönyvvezetői pecséttel ellátott okmányokkal, és meghatalmazásokkal olyan hölgyeket iratott be, a kik sohasem látták a szép napvilágot. Az élelmes szabó azután hamar »kiházaitotta« a hölgyeket és a mit sem sejtő elnökkel kifizettette a járadékot. Csalására a nyolczadik esetenél jöttek rá és azonnal feljelentették a rendőrségnél; csak hogy mikor elakarták fogni, Dékány megszökött a városból. Azért körözik most országszerte.

* **Henry czirkusza.** Kevés napig marad már a nagy piac téren a hatalmas czirkusz épület, nemsokára Győrbe vándorolnak vidám lakói. Ezt a kevés időt felhasználja a derék direktor, hogy czirkuszának jó híre maradjon városunkban. Mindennap élvezetes, érdekes a műsor. Tegnap is nagy előadás volt. Érdekes birkozás, mely ugyan rosszul végződött a szegény Jankó urra, mert Duchnyák a nagyvárad hentes ugyancsak a földhöz vágta. Ki kellett fizetni az 50 koronát. Szép volt a monstre tableax miss Miheilitta is sok tapsot kapott. Ma lesz az utolsó high life előadás, ma halljuk utoljára a katonabandát a czirkuszban.

Margit levele.

Kedves Szerkesztő Úr!

Bár nem volt szándékom ezen a napon írni szerkesztő urnak, csak pénteken, — mert a bécsiek példájára a péntek a divatos nap, mégis tollat fogok, mert velem a Tiszántúl valódi munkatársnőjével oly hallatlan sérelem esett meg, a mit mi írók nem tűrhetünk.

Remélem, úgy fő, valamint felelős szerkesztő urak ügyemet magukévé fogják tenni, s mivel a sérelem a Tiszántúl hasábjain esett meg velem: ugyanott fognak nekem elégtételt is adni.

A dolog így áll:

Vasárnap délután én is ott voltam a serdülő leányok bálján, a Zöldfa nagytermében. Jaj kedves szerkesztő ur úgy ki volt a parkett fényesítve, hogy akkor is elbuktunk, a mikor nem táncoltunk. Most úgy örülök, hogy kedves szerkesztő ur nem volt ott, mert biztosan elbukott volna, pláne hallom, hogy ritkán szokott táncolni. Pedig de jól hegedültek!

Egy fekete ruhás ur jegyezgetni kezdte a jelenvoltakat. Mi leányok sétálni kezdtünk, hogy a fekete ruhás ur annál jobban észrevegyen. És úgy látszik, hogy mindnyájunkat feljegyezett, mert nagyon sokáig írt. A mama azt mondotta, hogy bizonyosan a toáletteket is leírja, és hamar ide adta az ő nagy elefántesontnyelű lila struettolas legyez-

jét. Milyen boldog lettem volna, ha másnap a lapban a jelenvoltak között ez áll: Jelenvoltak:

Margit rózsaszín ruha, elefántesontnyelű lila struettoll legyezővel, Malvin, legyező nélkül stb.

És képzelje szerkesztő ur, nemcsak, hogy azt nem írták ki, hogy volt legyezőm, hanem Margit helyett Kunigundát írtak és engemet így megszegyentettek!

Ezt biztosan Malvin sugta a feketeruhás urnak, mert neki nem volt legyezője!

De hiszen várjon csak! Majd magánaton elbánnok velem!

Kérem szerkesztő ur, korrigáltassa ki a nevet a mai számban, mert ez reám nézve nagyon sértő. Egyuttal kérem kedves szerkesztő urat hogy a legközelebbi alkalommal Malvin nevét a jelenvoltak sorából kihagyni sziveskedjék!

Előre is köszönöm.

Margit.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonneuwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D, papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.

Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8⁴³ regg., 2²⁶ éjjel, személyvonat 11³² d. e., 2²² d. u., 11⁰⁴ éjjel.

Kolozsvár felé gyorsvonat 7¹⁵ este, 2²⁰ éjjel, vegyesvonat 12⁰⁵ d. u., személyvonat 3⁵⁸ délután, 2⁰⁶ éjjel.

Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10³⁰ d. e., 4²⁵ d. u., vegyesvonat 7³⁰ este.

Belényes-Vaskóh felé vegyesvonat 4²⁵ reggel, 1⁴³ d. u.

Érmihályfalva felé vegyesvonat 6⁴⁵ r., 4³⁵ d. u.

Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6⁵⁵ r., vegyesvonat 2¹⁰ d. u.

Vonat érkezik Nagyváradra.

Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7⁰⁸ este, 2¹² éjjel, vegyesvonat 7¹⁵ r., személyvonat 3⁴² d. u., 1⁴⁸ éjjel.

Kolozsvár felől gyorsvonat 8³⁸ regg., 2¹⁹ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11¹⁷ d. e. 10⁴⁴ éjjel.

Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8³⁰ r., személyvonat 9³² d. e., 5³⁰ d. u.

Vaskóh - Belényes felől vegyesvonat 11⁰⁵ d. e. 9⁰⁹ este.

Érmihályfalva felől vegyesvonat 8¹⁰ r., 9¹⁴ este.

Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

Irodalom és művészet.

— **A nyári szezon.** A nagyvárad szinkör új igazgatója Megyeri Dezső ma városunkban tartózkodott, hogy lerója a hivatalos tisztelgéseket. A szinkörbe az új direktor a házi ezred zenekarát fogja szerződtetni. A nyári társulat még nincs véglegesen szervezve, de a kolozsvári nemzeti színház kiválóbb tagjai a nyáron követni fogják Megyerit Nagyváradra, aki különben köruttra indul, hogy személyes tapasztalatok után egészítse ki nyárára a társulatát. Így az aradi színház operette személyzetéből is többeket fog szerződtetni, a mi közönségünknek megannyi jó ismerőseit és kedvenceit.

— **Nagybőjti szentbeszéd.** Segneri Pálnak, a világhírű prédikátornak nagybőjti szentbeszédei Szokolosky Bertalan Lasztóczy (Zemplénmegye u. p. Legenye-Mihályi) káplánnál 1 frt. 55 kr. leszállított áron kaphatók kitűnő magyar fordításban.

Ezredéves kiállítás.

A kereskedelmi csoport. A kereskedelem-pénz és hitelügyi csoport épülete e napokban készült el teljesen s ezzel ez érdekes kiállítási részletben is kezdetüket veszik az installatió-nalis munkálatok. A csoport retrospectív részéhez a hatósági levéltárak most szállítják be a csoport intéző bizottsága által kijelölt tárgyakat, okmányokat, képeket, mértékektstb. Igen érdekes lesz a magyar iparvállalatok alapítóinak arcképmúzeuma is, melynek többnyire olajfestményü képei kevés kivétellel már mind beérkeztek.

Kiállítási plakátok. A kiállítás remek kiviteli külföldi plakátjai, német angol és francia nyelven elkészültek, és pár nap múlva már a világ minden részeiben, utcákon, vasutakon, hajó állomásokon, szállodákban és minden nyilvános és közforgalmu helyeken láthatók lesznek. A legerjedtebb külföldi lapok is különösen Amerikában, mellékletképpen fogják közölni és a plakát oldalára nyomott ismertető adatok Magyarország mindenfelét. Földrajzi, utazási, társadalmi és egyéb viszonyairól informálni fogják a rólunk sok országban még tájékozatlan közönséget. A külföldi konzulátusok napról napra küldik jelentéseiket, melyek mind az ezredéves kiállítást, és hazánk iránti rendkívüli érdeklődésről tesznek bizonyosságot, úgy hogy az eddig történt intézkedések szerint a kiállítás rendkívül tömeges látogatása már most biztosítottnak látszik.

MULATSÁG.

A komádii gazdák bálja. A komádii előljáróság a nagyvendéglő termében f. hó 19-én utcai lámpák költségeinek fedezése czéljából »Gazdák bálját« rendez, melyre városunkból is sokan hivatalosak.

Igazságszolgáltatás.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradi kir. törvényszék büntető osztálya ma Millye Gyula előülésével nyilvános ülést tart, melyen a következő bűnügyek kerülnek végtárgyalás alá:

B o k s e György és társai emberölés vétsége.
ifj. P á n t i s Lőrincz csalásvétsége.
S z a v u j György és társa lopás büntette.
D ó r i Mihály sikasztás büntette.

REGENY-CSARNOK.

Az erdészlakban.

Irtá: Seevald H.

13

Fordította Bércziházi Bérczy Margit.

Mint valódi anya, úgy bánt vélem. —

— Tudom — tudom. De mit tehetünk itt gyermekek?

— Rendeljek, talán a városból egy kocsit? kérdé Ernő.

— Nem rossz gondolat; most már csak a lövészünnepély marad hátra, ugyanis határozott ígéretet tettem, hogy nem jövök egyedül —

— Nos akkor megtartjuk a kocsit s a né-nivel azon megyünk az ünnepélyre. [Bizonyára örülni fog ennek, de meg kényelmesebb is lesz számára, ha egyenest onnan utazhat vissza, mintha innen hajtatna az állomásra. —

— A mint gondolod, felelé Wendler megnyugodva, míg Eliza melegen s buzgón magyaráz tervét.

— Erikát pedig, — ki az ily rövid idő alatt kiállítandó ebéd miatt aggodalmaskodott, — mindenféle mozdulatok s integetések által bírál hallgatásra.

— Meg kell elégednetek csibéimmal, — mondá végre Erika.

— Mást nem adhatok. —

— De egy nyulacsakára csak kapok engedélyt indítványozá Ernő, kérdő tekintet vetve a főerdészre,

— Ez esetben igen. Ön maga akar érte menni? —

— Minden esetre. Először a kocsi után nézek. Talán van még Erika kisaszonyának más megbízása is számomra? — S azután az árok mentén a sűrűség felé huzódok, ott mindég található nyúl. —

— Factotum — mondá Wendler, barátságosan megveregetve vállait. — Először fél napon át áll térdig, vízben hogy szénámat megmentse, azután küldöncznek áll be, s most meg nyulat lő, hogy a konyha dicsőséggel állja meg helyét. —

— Csak tisztességgel válaszolá Ernő nevetve. Dicsőséggel nélkülém is megállja helyét.

Másnap Liza nénye elé ment, ki egy még igen fiatal rokonuk, Carola kíséretében jött. Utközben eszébe jutott, hogy atyja helyett meg kell hívnia nényét a lövészünnepélyre, s ezt annyi ügyességgel tevő, hogy nénye egészen el volt ragadtatva ügyes tervétől. —

— Nekünk is vannak kirándulásaink, azaz hogy ma inkább berándulás lesz, — téfalkozék Eliza. Mert a városba fogunk menni, a hol meglátjátok majd az előkelőséggel együtt, piri-pócs legutolsó divatját is. —

Ezek után Ernő tulajdonságait magasztalá, s titkon örült azon befolyásnak, melyet reá gyakorolni vélt. — Majd fogtok csodálkozni, minő udvarlóm lesz ő ma este — gondolá magában.

— Beh szép lett ez a lány — gondolá a néni, mialatt nem győzött eleget gyönyörködni kedvencében.

— A főerdészsgben mindent úgy rendeztek, hogy a néni a lehető legkellemesebb fogadtatásban részesüljön.

— Erika éppen gyönyörű rózsáiból szedett, hogy az asztalt díszítse velök. — Mint régen — gondolá magában, midőn Ernő a házba tér Másként van náluuk már minden, nincsen is már vigság mint régen. — Miért? — persze miért? Hisz sokszor vigan voltak, de azért hiányzott az egykori valódi kedélyesség. Ő legálább nem tudott — semminek oly szivből jövőn örülni, mint hajdan, hogy mért; azt sem tudta.

Ernő a verandán keresztül jött a kertbe. Lassan összehajtá a kezében lévő levelet s ép oly lassan tevő zsebre. Ernő is mondá: mint egykor másként van most minden. A vidám kis Erikából oly szótalan komoly lány lőn, hogy már alig mer feltekinteni reá.

Arra nem is gondolt miszerint Elisa annyira elfoglalja, hogy már nem is marad ideje Erikával foglalkozni. De túl is van halmozva mindég dologgal, határozottan fáradt kinézésű, különösen az utóbbi izgalmas napok után.

— Mindeddig az erdőben volt? kérdé Erika, — miután köszönését viszonzotta.

— Úgy van Erika kisaszony. S késedelmem oka ismét a róka, melyre ezuttal is hiába eszem. Valaki elriasztotta, avagy ellötte előlem. Ezenkívül felkerestem még több oly helyet, melyeken csak igen ritkán fordulok meg. —

— A róka miatt oly lehangolt? — kérdé tovább Erika, miután Ernő egy darabig szótlanul s összeránczolt szemöldökkel bámult maga elé.

— Nem egészen a róka miatt, azaz hogy — tulajdonképen rossz híreket kaptam hazulról,

— Istenem — kiáltá Erika ijedten — s ezt csak most mondja. —

— Hál Istennek nem nagyon komoly dolgok. Apám ugyanis ismét rheumában fekszik, s ez mindég kellemetlen időszak jó anyámra [nézve is, különösen most a szénagyűjtés idején. Apám nagyon nyugtalan beteg, s megkívánja anyámtól, hogy mellette maradjon, de azért a munkára is felügyeljen, ez bizony nehezére eshet szegénynek. Ernő még küzdött magában valamivel, a mit Erikának meg akart mondani, vagy a mi felett tanácsát akará kikérni, de ezalatt behívták Erikát a házba. Nem sokára a vendégek is megérkeztek.

(Foly. köv.)

T Á V I R A T O K.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Apponyi Albert gróf kszédéről szólva, kijelenti, hogy B á n f y Dezső báró válasza, az egész kormány válasza volt. Ahoz nincs semmi hozzátenni, sem elvenni valója.

Hosszasabban reflektálva Polónyi Géza beszédére, kéri a tétel megszavazását s a hat. javaslatok elvetését.

Bujánovich Sándor kéri a házat, hogy személyes kérdés czimén az idő előrehaladottságára való tekintettel, a holnapi ülésen szólalhasson fel.

Polónyi Géza félreértett szavait igazítja helyre, mire még

Perezel Dezső belügyminiszter szólott röviden.

Ülés vége 2 1/4 órakor.

Az oroszok és a pápa.

Budapest, január 16. (Saját tud. távirata.) Leo pápát, mint Pétervárról táviratozzák, az orosz tudományos akadémia e hónap 11-én tartott ülésén dísztagjává választotta meg.

A királyné Nizzában.

Nizza, január 16. (Saját tudósít. távirata.) Erzsébet királyné Cap-Martinból Nizzába érkezett s az egész napot ott töltötte.

Miniszterek utazása.

Budapest, jan. 16. (Saj. tud. táv.) Darányi Ignác földművelésügyi miniszter — mint Bécsből távirják — Liphay miniszteri tanácsos és Ottlik osztálytanácsos kíséretében tegnap este odaérkezett. Jósika Samu báró, a királyszemélye körüli miniszter, pedig ma reggel onnan Budapestre utazott.

Bomlás a Kossuth pártban.

Budapest, jan. 16. (Saját tud. táv.) Noszlopi Gyula orsz. képviselő a következő levelet intézi Kossuth Ferenczhez:

A függetlenségi párt közzgazdászati irányára nézve közöttünk — sajnálatomra oly vélemény-differenciák merültek fel, hogy kénytelen vagyok a vezetésed alatti pártkörből kilépni.

Személyed iránti nagyrabecsülésem kijelentése mellett maradtam tisztelő képviselő-társad:

Csokoly, 1896. január 14.

Noszlopy Gyula.

Rebach lovagok ellen.

Budapest, jan. 16. (Saját. tud. táv.) Fügyelemre méltó a kormány ház közelálló egyik lapnak a következő kironása a rebach lovagok ellen:

Mióta a képviselőválasztások fölötti kuriai biráskodás eszméje megint a látóhatáron van, apolitikai körök könnyen érthetőleg sokat foglalkoznak vele. De érdeklé ez a kérdés a pénzügyi köröket is, mert hir szerint az ellenzéken a képviselői összeférhetetlenség fölötti döntést is a kuriára kivanják bizni. A kormányhoz közel álló egyénektől azt halljuk, hogy a miniszterelnök e részben nem hajlandó újításora, viszont azonban erős elhatározása, hogy a szabadelvű párt keblén bizonyos purifikációt óhajtana keresztülvinni, a menyiben azon lesz, hogy azok a képviselők, a kiknek a részvénytársulatokvaló szereplés ugy szolván kenyerök, az új választásoknál ne léphessenek föl mint a párt hivatalos jelöltje.

A kvóta fölemelése.

Budapest, jan. 16. (Saját tudósítónk táv.) Bécsi hírek szerint a kormány csakugyan beleegyezik a kvótának 35 százalékra való fölemelésébe. Rekompozációt azzal szemben a kormány abban érez, hogy a fogyasztási adók beszédését a fogvasztási területen vendikálja. Az osztrák miniszterek ezt a propozíciót elvben elfogadták.

Osztrák Panama?

Bndapest, jan. 16. (Saj. tud. táv.) Gregor ismert antiszemita képviselő, mint nekünk Bécsből táviratozzák, legközelebb szenzációs leleplezéseket helyezett kilátásba. A mint állítja, okmányok vannak a birtokában; a melyek a

helyi érdekű vasutakra vonatkoznak és melyek közzététele által több előkelő egyéniség lesz kompromittálva. Egy osztrák Panama fog felárulni a világ előtt, mint Gregorio állítja. A bejelentett leleplezések komolyságát persze Bécsben erősen kétségbe vonják.

A kamatláb leszállítása.

Budapest, január 16. (Saját tud. távirata.) Miután a jegybank adómentes pénzkészlete is millióra szaporodott, a budapesti tőzsdén elterjedt hírek szerint legközelebb várható a bankkamatláb leszállítása.

Merélylet egy grófné ellen.

Bpest jan 16. (Saj. tud. táv.) Nizzában, mint egy távirat jelenti, nagy feltűnést keltő eset történt a napokban. Egy osztrák grófnét, a ki 9 órákor a Promenade Anglaison sétált, megtámadta három ismeretlen egyén. A grófné segítségül kiabált, de a rablók leleplezték őt és elvették tőle pénztárczáját. Mire segítség érkezett, a rablók már nyomtalanul eltűntek.

Közgazdaság.

Friss gyümölcs az év minden napján.

Nem lehetetlen, de nem is nehéz, sokba sem kerül, sőt valami nagy kertre sincs szükség. Egy kis házi kert, a dolog iránt némi érdeklődés, abból az aranyos jóakarathból egy csipetnyi s nemcsak asztalunkat láttuk el az év minden időszakára pompás, friss gyümölcselel; de emellett magunk számtalanszor éreztük azt a hatalmas, mély és tiszta örömet, mikkel a természet titkainak, csodáinak ellesése jár.

Kedves szórakozás ez, s nem fáradság.

Boldogító életkedv-merítés s nem idővesztés.

Kitűnő öröme forrása nekünk és másoknak; a szép és hasznos csodás ölelkezése.

Nagyon sok a dolgod? — Fordíts tehát csak perczeket a gyümölcsészetre, e perczek jutalma mélyebb behatolásra indít, beljebb fog édesgetni — — anélkül, hogy hivatásod kötelemét elhanyagolnod kellene — a gyümölcsészet gazdag országába.

Foglalkozásod igen komoly, lelkületed zárkózott és hideg? — Nohát éppen szükséged van arra az olvasztó, derült napsugárra, mit a természettel való közvetlen érintkezés szivedbe hintet! —

Hogy magára a dologra térjek: mióta vannak az elolvadásig finom körték, (pl. a »Téli Esperes« körte) melyek ápril végeig eltarthatók s vannak jó téli almáink, melyek május, sőt június végeig tarthatók el; másrészt van cseresznyénk, mely — rendes időjárás mellett — május utolsó napjaira feltétlen biztossággal megérik, van korai őszibarackunk, mely június utolsó, de mindenesetre július első napjaiban élvezhető s rendelkezünk oly szőlőfajtával, mely augusztus legelső napjaiban már érett gerezdeket kínál, — éppen nem nehéz kisebb kert mellett is úgy intézkednünk, hogy friss, érett gyümölcs hiányában soha ne szenvedjünk.

Senki se vélje azt, hogy okvetlenül az évek hosszu sorára kell várakoznia, míg az általa ültetett fa gyümölcsét élvezheti; hisz magával az őszibarackkal és szőlővel, a világ e két legnemesebb gyümölcsével, legalább fél évig láthatjuk el asztalunkat, s e két nemes gyümölcs már harmadik évében terem, negyedik és ötödik évében teljes terméseket ad. A cseresznye, alma, körte törpe alanyokra oltható vagy ilyenekre oltottan rendelkezünk meg s már a negyedik, ötödik évben jutalmazni kezdi fáradságunkat. Az ily törpe fák rendkívül csinosak, rajtuk a gyümölcs határozottan nagyobb, szebbé, finomabbá fejlődik, azokat tisztogatni, gondozni — kis terjedelmük miatt — igen könnyű, egész mulatság s még hozzá az ily fácskák igen termékenyek. Persze, nem nagyon hosszú életűek; de 12—25 évig mégis élnek s ki a törpefákkal egyidejűleg vadoncra oltottakat is ültetett, most ezek gyümölcseit élvezheti.

Csak igen termékeny, legfinomabb, edzettebb, elismert legkitűnőbb fajokat említünk föl. Lépjünk az év legszebb hónapjába: májusba: a legelső gyümölcs a »Korai cseresznye«. Május elején hányja el hősínű szirmait; de hirtelen nő. Három hét alatt kifejlődik: a

zöld színű bogyók szinte észrevétlen gyorsasággal mennek át jeges fehérbe s néhány nap múlva — május végére — ragyogó pirosba.

Június folyamán már válogatni lehet a legkülönbébb nagyszemű cseresznyékben, édes meggyekben, földi eprekben. Hozassuk meg pl. a »Dr. Entz feketéje« (baltavári ökörszem) cseresznyéjét, a »Korai Hortensia« és a később érő »Spanyol meggyet«. A ki július havában óriási nagy ropogós cseresznyét akar élvezni, rendelje meg a »mückebergi nagy« sötétfekete ropogós cseresznyét. Ha gyorsan akarunk cseresznyéhez jutni, oltuk azt közönséges meggyalanyba, ki hajlandó valamivel többet várni: sajmeggybe oltsa; vadcsesznye alanyon óriási fákat alkot a cseresznye s csak igen későn fordul termőre. Ne mulasszuk el egy-két ágy finom földi epret ültetni, ez június hóban felséges gyümölcsöt nyújt. Edzett, igen nagy, igen termékeny, elismert kitűnő faj az »Albert Szász Király«.

Július elején bevonulásukat tartják a finom korai (francia) barackok, ilyen »Amsden« őszi barack, érik július végén, ilyen az »Alexander«, július folyamán érik. E kettő elég; a többi ezek változványa. Kinek elegendő tere van, az hozassa meg az augusztusban érő »Rivers Korai«-t a szeptemberben érő pompás: »Gyümölcskertük Királynéja«-t.

Augusztus elejével érni kezd a Gondviselés egyik legnagyobb áldása a: szőlő. 10—12. □ ölnyi területen elfér 40 tőke s már ennyi is, ha helyesen ültetettek és kezeltettek, igen szép termést ad. Első a »Korai Malinger«, érik július végén, augusztus elején, kis szemű, de tulságig termékeny s finom ízű faj, utána következnek a »Madelain Angevine« (augusztus) »Oporto« (aug. végén) azután a »Chasselas«-k, e kitűnő csemegefajok, szeptember havában. A ki téli szőlőt is óhajt, kerítse meg az arany-sárga nagyszemű »Malaga«-t, van ennek rózsaszínű változványa is (Malaga Rosea), vagy a »Szemendriai Fehér«-szőlőt. Ezek tavaszgi eltarthatók. Igen elterjedt s tartós téliszőlő a »Muscat d'Alexandrie blanc« (szagos pécsi bakar) de ez nem oly nagyszemű, mint az előbbieik. A téli szőlő meleg fekvésbe ültetendő.

Szeptember- és Októberben válogatni lehet a legkitűnőbb körtékben, őszi barackokban, szőlőkben, ekkor érik a finom besztercei szilva.

November hótól kezdve már a »kész«-hez kell nyulni. Alkalmos kamrában vagy pinczében, hol fagytól félni nem kell, deszkaállványokra rakjuk a téli körtéket és almákat. Hozassuk meg e végből a »Nemes Kolmár« és »Téli Esperes« körtéket. Amaz November, Deczember és Januárban, emez Deczembertől kezdve egész Áprilig ad igazán felséges csemegét. A körte törpe alanya: a birs.

De vadonczon finomabb gyümölcsöket terem s ezen is korán, igen bőven hoz termést ezen említett két faj és törpefa alakjában nevelhető.

Márcziusig, Áprilig eltartható téli almák a »Canadai Ranet, Londoni Pepin, Casseli Nagy Ranet« stb.; május végeig, júniusig eltartható téli almák a »Sikulai alma, Wilkenburgi Rózsaaalma« s a sik alföldnek oly megbecsülhetlen, bár kicsiny, de kedves ízű almája, a »Rózsza Pepin.« Ez utóbbi almák azért fontosak, mert ezek adnak talájkát az első tavaszi gyümölcsnek a májusi cseresznyének, az új gyümölcsök eme kedves hirnökének. Az almák számára kitűnő törpealanyokkal rendelkezünk; ilyenek a »paradicsom« alany és a hollandi »doucin.«

Ezek után még a következőket jegyezhetjük meg. Aki nemcsak késő ősszel, de már júliustól kezdve akar finom körtéket enni, azoknak a legjobb lélekkel ajánlhatók a következő fajok: »Desportes Endre« (július) »Guyat Gyula« (aug. eleje) »Vilmos körte« (aug. vége, szept. eleje) »Császár körte« (közönséges neve: »Őszi Pergamen«, érik szept. oct.-ben) »Diel vajonca« (oct., nov.-ben.) ezután a máremlített téli körték a: »Nemes Kolmár« és »Téli esperes.«

A ki finom kajszinbarackot is akar ültetni, a »Magyar Kajszin« vagy a »Nancy«-t válassza. Törpe alany a: kökény.

Honnan hozassuk a fákat? Szolgálók két igen megbízható céggel, az egyik: Ungváry László faiskolatulajdonos Czegléden, a másik

Petrovay György Nagy-Kürtben (Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében.) Mindkettő kifogástalan szép és jó oltványokat szállít valóban igen jutányosan.

Csak egy levelezőlapunkba kerül, hogy tőlük árjegyzéket nyerjünk. Kivált az elsőnek hatalmas árjegyzéke egész eucyclopaediája a gyümölcsöknek és gyümölcsészeti ismereteknek. Mily sokat lehet ily árjegyzékből tanulni! A fák talaj-, ültetési-, nevelési viszonyaira nézve egész kimerítő utasítással szolgál. Éppen csak követni kell azokat! — Petrovaynál földieper palánták is kaphatók. Szőlőoltványok kaphatók: Bethlenfalvi Faygel Istvánnál Miskolczon és Jálies Gézánál Gyálon (Pest megye); az utóbbi helyen nemes sima szőlővesszők is kaphatók. Házi kertekben meglehet kísérteni simavesszőket kiültetni. Ezek aránytalanul olcsóbbak, mint az oltványok, nem oly kényesek, ha azonban közelben valahol phylloxera van, ugy csak az oltványok vezetnek sikerhez. Árjegyzéket a szőlővesszők — illetve oltványokról is szívesen küldenek.*

Megjegyezni kívánom végre, hogy a Földmívelésügyi M. kir. Miniszterium egy felette olcsó, igen kedves, s főleg gyakorlati kis gyümölcsészeti lapot ad ki a: »Gyümölcskertész«-t. Azok számára, kik ezt megrendelik, valóságos ajándék és jótéteményszámba megy az. Célja a hazai gyümölcsenyésztés felvirágoztatása, olykor egy-egy színes gyümölcsképet is ad, megjelenik havonta 2-szer s egy egész évi előfizetési ára: 1 frt. Tájékoztat a hazai és külföldi gyümölcsészet állásáról, minden nevezetesebb mozzanataról, közöl practicus czikkeket a gyümölcsészet minden irányában, különösen gazdag: »Kérdések és Feleletek« cz. rovata, hol bármely előfizető bármely szakba vágó kérdésre kimerítő és szíves választ kap.

Mártonfalvi.

* Kiváló szakmú a gyümölcsészet terén: Villási »Gyümölcsenyésztés Tana.« Eggenberger-féle könyvke-reszkedésben. Budapeston, Ferenciek-tere, ára 1 forint 20 kr; a szőlészet terén: Molnár J. »A szőlőművelés és Borászat Kézikönyve« ára 3 frt.

Terménytőzsde.

— Távirati jelentés. —

Budapest, január 16.

B u z a tavaszra, bácskai	7.16
» tavaszra, északi	7.16
» szeptember-októberre bácskai	6.93
» szept.-okt.-re északi	6.94
R o z s tavaszra, bácskai	6.24
R o z s tavaszra, északi	6.27
T e n g e r i június-júliusra, bácskai	4.40
» jun.-jul.-ra, északi	4.45
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.60
» aug.-szept.-re, északi	10.70

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. január 16-án.

Magyar aranyjáradék 4%	121.75
Magyar koronajáradék	98.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	102.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	100.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	153.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	142.—
Magyar nyereségy sorsjegy-kölcsön	100.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	122.—
Osztrák járadék papírban	100.—
Osztrák járadék ezüstben	177.—
Osztrák járadék aranyban	995.—
Osztrák korona járadék	394.—
1860. osztrák államsorsjegyek	388.75
Osztrák magyar bankrészevény	355.—
Magyar hitelbank részevény	961.—
Osztrák hitelintézeti részevény	59.45
Osztrák-magyar államvasuti részevény	121.70
20 frankos arany (Napoleonkor)	48.10
Német birodalmi márka	11.89
London vista	121.75
Páris vista	48.17 1/2
20 márkás arany	11.89

Szerkesztői üzenetek.

— y — n. Budapest. Hol késik az ígért levél?

P. J. Nagyvárad. Az ilyen helyes kis dolgokat mindig nagy köszönettel vesszük.

Ifj. K. J. Belényes. Könyvéről szívesen írunk — majd ha be fogja küldeni.

Főszerkesztő: **Dr. PERSZ ADOLF.**

Felelős szerkesztő: **SZABÓ LÁSZLÓ.**

Előjegyzési heti naptár (tömb) az 1896-ik évre.

Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. sz.

TELEFON ÖSSZEKÖTTETÉS.

ALKALMAS AJÁNDÉKOK!

A nagyérdemű közönség, szives tudomására hozzuk, hogy **könyvnyomdánk** mellé

PAPIRRAKTÁRT

rendeztünk be, ahol *bármily mennyiségben* mindennemű

IRODASZEREKET

olcsóbban mint bárhol beszerezheti.

Raktáron tartunk: Mindenféle *irodai papirokat, levélborítékokat, koczkás és sima üzleti levélpapirokat, csinos és különféle dobozokban levélpapirokat, csomagoló papirokat, csipkézett színes papirokat, rajzpapirokat iskolák és mérnökök részére fényezett (pauza) vásznat. Csinos névjegyek nagy választékban, báli meghívók, tánczrendek, eljegyzési, menu-kártyák, gyászjelentések, továbbá iskolák részére irkák, gyakorlat-füzetek, rajztömbök, noteszek, imakönyvekbe szent-képek* stb stb.

Kitünő minőségű, czégünkkel ellátott

ACZÉLTOLLAKAT,

tollszárazakat, írónt, téntát stb. stb.

Ez alkalommal van szerencsénk tisztelettel felhívni a nagyérdemű közönség figyelmét kitünően fölszerelt

KÖNYVNYOMDÁNKRA

ahol mindennemű nyomtatványok: u. m. *hirlapok, művek, oklevelek, részvények, sorsjegyek, továbbá takarékpénztári, ügyvédi, közjegyzői és kereskedői nyomtatványok* olcsón és pontosan elkészítettnek. Színes kivitelben *üzleti-kártyák, számlák és körlevelek.*

Kivánatra mintákkal és árjegyzékkel szolgálunk.

N a p t á r a k a z 1896-ik é v r e.